

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*



Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/conv#n6>
2. Правила адвокатської етики : рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 р. (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17>
3. Щодо стягнення «гонорару успіху». Огляд судової практики. *Офіційний вебсайт Вищої школи адвокатури НААУ*. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/shhodo-styagnennya-gonoraru-uspihu-oglyad-sudovoyi-praktyky>
4. Остафійчук Л. А. Про гонорар успіху адвоката. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11. 2022. С 736–740.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Щербатий Роман Романович*

Шевченко В. О.

студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ АДВОКАТА ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Україна як суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова держава [1] має європейський вектор розвитку, що передбачає політичні, економічні, культурні та інші реформи. Інтеграція України в європейську спільноту має багатовимірну користь, яка охоплює різні сфери. Адаптація до європейських норм вдосконалює національне законодавство України, але враховуючи усі євроінтеграційні процеси, розвиток міжнародних зв'язків, поширюється потреба в захисті громадян України та іноземних громадян.

Адвокатура України — недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури [2].

Інститут адвокатури України складають всі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність. Законодавець зазначає, що адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою відповідно до визначеного рівня, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування, склала присягу адвока-

та України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю [2].

Аналізуючи національне законодавство, варто звернути увагу на той факт, що здійснення адвокатської діяльності на території нашої держави можливе не лише громадянами України, а й іноземними громадянами. Одним з головних джерел права, що регулює інститут адвокатури в Україні, є Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Цей закон присвячує окремий розділ адвокатській діяльності, яка здійснюється адвокатом іноземної держави, та визначає особливості статусу такого адвоката.

Крім того, Рада адвокатів України ухвалила низку рішень, які закріплюють положення адвоката іноземної держави в Україні, а саме:

1) Рішення «Про затвердження Положення про перелік документів та порядок включення адвоката іноземної держави до Єдиного реєстру адвокатів України» [3], яким встановлено правила та перелік необхідних документів для реєстрації адвокатів іноземних держав в Україні. Рішення визначає вимоги до адвоката іноземної держави та перелік документів, необхідних для включення його до ЄРАУ, порядок розгляду питання про включення адвоката іноземної держави до ЄРАУ, особливості статусу адвоката іноземної держави, який включений до ЄРАУ;

2) Рішення «Про встановлення для адвокатів іноземних держав розміру одноразового внеску на організаційно-технічне забезпечення» [4]. З метою забезпечення функціонування адвокатського самоврядування, зокрема організаційно-технічної підтримки кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури регіонів та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, для адвокатів іноземних держав встановлюється одноразовий внесок. Його розмір становить 80 000 гривень;

3) Рішення «Про встановлення для адвокатів іноземних держав щорічного внеску на адвокатське самоврядування», яким визначено розмір щорічного внеску адвоката іноземної держави, для фінансування адвокатського самоврядування у розмірі 160 000 гривень, станом на 2025 рік, в якому такі внески сплачуються [5].

Отже, іноземні адвокати мають можливість здійснювати свою професійну діяльність на території України, проте їхній правовий статус має свої особливості.

До прикладу, до адвоката іноземної держави, можуть бути застосовані дисциплінарні стягнення виключно у вигляді попередження або виключення з Єдиного реєстру адвокатів України. Про накладення на адвоката іноземної держави дисциплінарного стягнення кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури повідомляє відповідний орган державної влади або орган адвокатського самоврядування іно-

земної держави, в якій адвокат отримав статус адвоката або набув право на заняття адвокатською діяльністю [2].

Слід зазначити, що ще 25 років тому в Україні іноземні адвокати не вправі були здійснювати адвокатську діяльність. Відповідно до ухвали Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина США Глотова Олександра Леонідовича, який бажав займатися в Україні адвокатською діяльністю, Конституційний Суд України зазначив про відсутність підстав для відкриття конституційного провадження у цій справі. КСУ, зокрема, зазначив, що іноземці не можуть призначатися на окремі посади або займатися певною трудовою діяльністю, якщо відповідно до законодавства України призначення на ці посади або заняття такою діяльністю пов'язано з належністю до громадянства України, тож для іноземців встановлено певні обмеження щодо заняття певними видами трудової діяльності [6].

Можемо зробити висновок, що адвокатська діяльність — це не звичайна підприємницька діяльність, а вона має особливий статус і потребує дотримання спеціальних вимог встановлених законодавством.

Крім того, варто пам'ятати, що в кожній країні наявні певні професійні стандарти, які можуть суттєво відрізнятися від нашого національного законодавства. Можуть різнитися правила адвокатської етики, вимоги до можливості здійснення адвокатської діяльності тощо.

Отже, активна участь нашої держави в євроінтеграційних процесах, які є пріоритетними на сьогодні, збільшує залучення іноземного елемента в різні сфери та правовідносини. Це сприяє формуванню та розвитку нових правових інститутів, але водночас має певний негативний вплив. Національне законодавство потребує врегулювання наявних прогалин, покращення ефективності діяльності інституту іноземних адвокатів, його поширення, оскільки даний інститут не є дуже розповсюдженим і не має великої підтримки серед адвокатів України. Станом на 2025 рік, відповідно до Єдиного реєстру адвокатів України, в Україні зареєстровано всього 10 адвокатів іноземних держав [7].

Законодавство України потребує подальшого дослідження та вдосконалення даного питання, як взаємодіють норми іноземних держав з нормами національного законодавства і навпаки, а також більш ретельне порівняння з нормами та практикою європейських держав.

Список використаної літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4976>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#n2>
3. Про затвердження Положення про перелік документів та порядок включення адвоката іноземної держави до Єдиного реєстру адвокатів України: Рішення Ради адвокатів України № 155 від 01.06.2013. *Національна асоціація адвокатів України*. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2013.06.01-rishennya-155.pdf>
4. Про встановлення для адвокатів іноземних держав розміру одноразового внеску на організаційно-технічне забезпечення: Рішення Ради адвокатів України № 156 від 01.06.2013. *Національна асоціація адвокатів України*. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2013.06.01-rishennya-156.pdf>
5. Про встановлення для адвокатів іноземних держав щорічного внеску на адвокатське самоврядування: Рішенням Ради адвокатів України № 157 від 01.06.2013. *Національна асоціація адвокатів України*. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2013.06.01-rishennya-157.pdf>
6. Ухвала Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина США Потова Олександра [...]; Ухвала Конституційного суду України від 01.10.2002 № 51-у/2002 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v051u710-02#Text>
7. Єдиний реєстр адвокатів України. URL: <https://erau.unba.org.ua/>

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Нестерчук Лілія Петрівна*

Янковська М.-А. В.

студентка 4-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

КОНВЕНЦІЯ РАДИ ЄВРОПИ ПРО ЗАХИСТ ПРОФЕСІЇ АДВОКАТА ЯК МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ

Становлення та розвиток правової держави у сучасному світі неможливо уявити без інституту адвокатури, який відіграє ключову роль у системі захисту прав та законних інтересів людини. Адвокат є не лише представником сторони захисту у судовому процесі, а й гаран-

Мороз І. Р.

Взаємодія Національної асоціації адвокатів України
з Міжнародною асоціацією адвокатів (ІВА): основні напрями
та результати 618

Лукашевич А. Л.

Виконання в Україні угоди за медіацією, укладеної
за кордоном: сучасні проблеми 521

Німенко Є. О.

Цифровізація адвокатської діяльності: досвід ЄС і перспективи
в Україні 624

Новицька В. Д., Санжакова М. О.

Етичні стандарти адвокатської діяльності: порівняльний
аналіз українського та європейського досвіду 628

Ремінська П. В.

Вплив європейських стандартів на реформування адвокатури
України 630

Топал В. С.

Адвокатура Німеччини та адвокатура України: порівняльний
аналіз 633

Цуркан Д. С.

«Гонорар успіху» в адвокатській діяльності: порівняльно-
правовий досвід української та зарубіжної практики 635

Шевченко В. О.

Особливості статусу адвоката іноземної держави в Україні 637

Янковська М.-А. В.

Конвенція Ради Європи про захист професії адвоката
як міжнародний стандарт правової безпеки інституту
адвокатури 640

Стефанчук М. М.

Інститут безоплатної правничої допомоги: актуальні виклики ... 643